No. 6. 1842

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS-BLAD.

Donderdag 13 Januarij.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 9den Januarij.

Het *Bulletin des Lois* deelt thans de ratificatie mede van het traktaat van 13 Julij tusschen de vijf mogendheden en den Sultan betrekkelijk de Dardanellen gesloten.

Hetzelfde bulletin bevat voorts de koninklijke ordonnantie van den 2den December, waarbij het bisdom van Kamerrijk tot aartsbisdom verheven wordt.

— Het hof der pairs heeft de brieven van strafvermindering door den koning aan de drie ter dood veroordeelden *Quenisset*, *Colombier* en *Brazier* bekrachtigd; de eerste griffier *Cauchy* heeft zich daarop terstond naar het Luxemburg begeven, om de veroordeelden de verdeelde strafverzachting mede te deelen.

— In de bureaux van de kamer der pairs is over het ontwerp van adres gehandeld; men denkt dat de openbare beraadslaging maandag of dingsdag zal geopend worden. — De commissie van de gedeputeerden heeft gisteren verscheidene der ministers gehoord en zal er ook morgen nog hooren, waarna zij haren rapporteur zal benoemen.

— De minister van finantien, de heer *Humann*, heeft gisteren met den koning en den president van den raad, maarschalk *Soult*, gearbeid.

— Ten gevolge van de jongste reductie in het leger van eene kompagnie per bataillon, heeft de minister van oorlog aan de chefs der korpsen eene circulaire gezonden, waarin zij uitgenoodigd worden om de onder-officieren en korporaals der klasse van 1835 onbepaald verlof te verleenen.

— De russische zaakgelastigde *Butenieff*, is gisteren morgen te Parijs aangekomen en heeft heden morgen officiele bezoeken bij den minister van buitenlandsche zaken en de leden van het korps diplomatiek afgelegd.

Het dagblad *la Presse* vermeent dat de verkoeling die, laatstelijk tusschen de hoven van Parijs en Petersburg ontstaan is, ten gevolge van de komst van den heer *Butenieff* op het punt was van weggenomen te worden. Schoon de duitsche bladen den heer *Butenieff* den titel van buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Rusland te Konstantinopel gaven, had het gezegde blad reden te denken dat genoemde diplomaat met eene bijzondere zending bij het fransch gouvernement belast was, en het verlangen om de betrekkingen tusschen Parijs en Petersburg op een beteren voet te brengen, daaraan niet vreemd was.

— De koningin der Belgen wordt in de laatste helft der maand alhier gewacht, om een veertien dagen bij de koninklijke familie door te brengen.

— De optogt van Parijsche studenten en andere personen, die den 7den aldaar hunne, hulde aan den pas uit zijne gevangenis ontslagen abt *de Lammenais* hebben gebragt, heeft eenige onrust veroorzaakt, docht geene ernstige gevolgen gehad. Die jongelieden hebben voor het huis des ministers van Buitenlandsche zaken: *Weg met Guizot!* voor het bureau van het revolutionnaire *Journal du Peuple: Leve Dupoty!* geroepen en voor het paleis der pairs een aan den dichter *Béranger* ontleend schimpend geschreeuw tegen die hooge staatsvergadering doen hooren. Waar zij stand hielden en de *Marseillaise* zongen, zijn zij door de troepen verjaagd.

— In den *Courrier Français* leest men het volgende:

» In de ministeriele salons doet men het gerucht loopen van de terugkomst (uit Algiers) van den generaal *Rumigny*, Het schijnt dat de generaal *Bugeaud* volharden blijft bij zijn genomen besluit om op dit oogenblik Algerie niet te verlaten, tenzij het departement van oorlog hem bepaaldelijk naar Frankrijk terug ontbood. Het ministerie zich geplaatst ziende tusschen de belagchelijke terugroeping van den heer *de Rumigny* en het nog grooter bezwaar om een man van het karakter des generaals *Bugeand* tot een openbaren noodlottigen stap te brengen, zal den tegenwoordigen gouverneur onzer Afrikaansche bezittingen tot nader bevel op zijn' post laten.»

— De *Moniteur Algérien* van den 28sten December bevat weder een overzigt van den staat der provincie Constantine, 't welk zeer gunstig luidt.

— Berigten uit Madrid tot den 2den dezer, houden dat het etiquette-geschil nopens de ontvangst van den franschen gezant nog niet uit den weg geruimd was; de laatste mededeelingen zouden daaromtrent echter spoedig gewisseld worden.

De kommissie van het adres in antwoord op de openingsaanspraak van den regent was bijeen geweest, en zou eenige der verlangde inlichtingen van den regent bekomen hebben.

— Ter beurze van gisteren waren genoteerd: 5 pCt. 117,50; 3 pCt. 78,40; Nap. r. 106,75; Sp. Ardoins 25⅝; Rom. L. 103¼.

Van den 10den. — Op een mandaat van den kanselier, president van het hof der pairs, is zekeren *Choquin*, fabrikant in vijlen gearresteerd geworden. *Just Brazier* en *Colombier* alsmede de van Doullens herwaarts gevoerde veroordeelde *Mallet* zijn voorts door hem gisteren in verhoor genomen.

— Volgens hetgeen men verzekert zou de strafvermindering van de drie ter dood veroordeelden voornamelijk moeten toegeschreven worden aan de pogingen door den hertog *van Aumale* tot dat einde bij zijnen vader gedaan.

— De algemeene raad van den landbouw heeft zich met eenparigheid voor de handhaving van de regten op den invoer der belgische producten verklaard.

— Het lid der fransche Akademie *A. Duval*, bekend door zijnen letterkundigen tooneelarbeid is den 9den dezer te Parijs, in vijf en zeventig jarigen ouderdom overleden.

— Ter beurze van heden (10 Januarij) waren genoteerd: 5 pCt. 117,65; 3 pCt. 71,50; Nap. r. 106,90; Spanje Ardoins 24⅝; Rom. L. 103¾.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 9den Januarij.

De *Keulsche Courant* spreekt van het aanstaande huwelijk van Z. H. den hertog *Adolf* van Nassau, met H. K. H. de Prinses *Sophia*, dochter van Z. M. den koning der Nederlanden.

— In de Augsburger *Allgemene Zeitung* leest men het volgende berigt, gedagteekend uit het Koningrijk Polen, den 20sten December:

» Van St. Petersburg verneemt men uit eene goede bron, dat bij de groote Cour en het hofbal op den 6den (18) dezer, den naamdag des Keizers, de Fransche gezant, de heer *Perier*, onder voorwendsel van ongesteld te zijn, opzettelijk niet verschenen is, maar zich denzelfden dag op eene zeer in het oog vallende wijze op de wandelplaatsen en zoowel den vorigen als den volgenden dag in den schouwburg vertoond heeft. Men heeft in de hoogere kringen dit gedrag zeer kwalijk genomen, en alle gezellig verkeer met het personeel van het Fransche gezantschap afgebroken. Met gespannen verwachting ziet men de verdere gevolgen te gemoet. Dit voorval schijnt aan te duiden, dat men ook aan het hof der Tuilerien in de meening verkeert, dat graaf *Pahlen* [de Russische gezant te Parijs] naar St. Petersburg ontboden is, om bij het nieuwjaarsfeest ontheven [illegible] van de verpligting tot het uitbrengen der gelukwenschen van het corps diplomatique aan *Lodewijk Filips*.

— Men vergelijke hiermede het artikel van den *Moniteur Parisien*, in ons vorig nommer medegedeeld, betrekkelijk [illegible] gheid van den Russischen gezant bij de plegtigheid van den [illegible] Januarij.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 10den Januarij.

Bij besluit van den 8sten dezer, [illegible] heeft Z. M. den luitenant-generaal *H.* baron *Merkus de Kock*, Minister van Staat, [illegible] nemend Kanselier der orde van den Nederlandschen Leeuw en van de Militaire Willems-orde, benoemd tot lid van de Eerste Kamer der

taten-Generaal, onder bepaling dat het aan denzelve vroeger toegelegd pensioen, met het bedrag van de jaarwedde aan zijn nieuwe betrekking verbonden, zal worden verminderd.

— Bij besluit van den 31sten December 1841, n°. 73, heeft Z.M. den 1sten luitenant *F. C. W. Duijserinck Dekker*, van het algemeen depôt der landmagt, n°. 33, alsnog ter zake van het door hem in verschillende gevechten gedurende den tiendaagschen veldtogt getoonden goed gedrag, benoemd tot ridder der 4de klasse van de Militaire Willems-orde, en bij besluit van den 1sten Jaunarij 1842, n°. 48, tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, den kapitein *Staats* van het regement grenadiers.

— Zijne Majesteit de Koning heeft, bij besluit van den 8sten dezer, bepaald, dat er zoodra mogelijk zal worden opgerigt en te Delft gevestigd, eene Koninklijke akademie ter opleiding van burgerlijke ingenieurs, [illegible] 's lands dienst als voor de nijverheid, en van kweekelingen voor den handel. Deze inrigting zal staan onder de bescherming van Z. K. H. den Prins *van Oranje* en onder het beheer van den minister van Binnenlandsche zaken, terwijl de staatsraad in buitengewone dienst, *A. Lipkens*, benoemd is tot directeur van deze akademie.

— De *Staats-Courant* behelst het volgend berigt:

« De Minister van Binnenlandsche zaken maakt bekend, dat, naardien er voortdurend eene menigte verzoekschriften bij hem inkomen, om, zonder daarop aanspraak te kunnen maken, een pensioen of eene gratificatie uit 's Rijks schatkist te erlangen, dat daaraan eens voor altijd geen gunstig gevolg door hem kan worden gegeven.

» De schatkist is geen diakonie-bestuur. De wet, zoowel als de toestand van 's Rijks finantien, eischen gebiedend, om de tallooze aanzoeken van opgenoemden aard te doen ophouden. Het rijk kan geenszins worden aangesproken voor diensten, uitsluitend in het belang eener gemeente, eener provincie, of eener bijzondere instelling bewezen. Requesten, om bij wijze van gunstbetoon onderstand te verwerven, kunnen alleen dan in aanmerking komen, wanneer het verrigte meer bepaaldelijk tot nut van het algemeen strekte, en geheel buitengewone omstandigheden, van den wil des verzoekers onafhankelijk, oorzaak waren, dat hij niet in de termen van pensioen viel."

Van den 12den.

Gisteren avond is alhier in het lokaal van den Schouwburg, door het muzyk-gezelschap, *de Harmonie*, in vereeniging met het te dezer Stede bestaande zangezelschap: « *Concordia*," het tweede dames-Concert gegeven onder de leiding van den directeur dier muzijkgezelschappen, den heer *H. Umland*. Zoowel de verschillende ouvertures als de obligaten voor viool en clarinet werden meesterlijk uitgevoerd en de duo met vol orchest, uit de opera *Anna de Boulin*, bragt het aanwezige publiek als in verrukking. Treffend was wijders de 42 Psalm van *Mendelsohn Bartholdy*, door de gezamenlijke Leden van *Concordia* voorgedragen, welk meesterstuk van dien grooten Componist, even als de Cantate: de « *Morgen van Kies*," met eene juistheid werd uitgevoerd, die de verwachting van een ieder verre overtrof en op nieuw getuigd heeft van de verdiensten en muzykale talenten des Heeren *Umland*, als Directeur, onder wiens leiding het eene gemakkelijkheid schijnt te zijn, zelfs voor mingeoefende zangers, om de zwaarste Choren en solo's naar den geest en de bedoeling van den Componist uit te voeren.

— Bij besluit van den 10 dezer, no. 51, heeft Z. M. de Koning tot staatsraad in buitengewone dienst benoemd den heer P. J. F. baron de *Crombrugghe*, laatstelijk Zr. Ms. gezant en gevolmagtigd minister aan het hof van Zweden en Noorwegen.

— Op de voordragt van den Minister van Staat, belast met de generale directie voor de zaken der Hervormde Kerk, enz., heeft Zijne Majesteit, bij besluit van den 31sten December 1841, no. 66, ter vervulling der vacaturen in de onderscheidene Hervormde Kerkelijke collegien, met den 1sten Januarij dezes jaars ontstaan, uit de ingezondene kerkelijke nominatien gedaan de navolgende benoemingen:

Tot presidenten der provinciale kerkbesturen voor den jare 1842;

Gelderland, de heer *R. Macalester Loup*, predikant te Bommel; Zuid-Holland, *J. L. Nijhoff*, predikant te Gouda; Noord-Holland, *A. H. ter Hoeven*, predikant te Amsterdam; Zeeland, *C. de Visser*, predikant te Tholen; Utrecht, *L. Merens*, predikant te Utrecht; Vriesland, *B. Nieuwold*, predikant te Leeuwarden; Overijssel, *N. S. Hoek*, predikant te Kampen; Groningen, *M. Corstius*, predikant te Beerta; Noord-Braband, *C. W. Pape*, predikant te Heusden; Drenthe, *W. Scheltus*, predikant te Oosterhesselen.

— De heer Mr. *J. B. Noiret de Bruyn*, advocaat 's Hage, is benoemd tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

— Naar het geen een onzer dagbladen meldt loopt sedert eenige dagen te 's Hage het gerucht, dat het ontslag der heeren *van Maanen* en *van Doorn* door den koning zoude geteekend zijn. Het schijnt, dat men met de publiekmaking daarvan [illegible] wachten, tot dat alle moeijelijkheden, met betrekking tot hunne opvolgers, uit den weg zouden geruimd zijn.

— Men leest in het *Handelsblad*: Men verzekert, dat de heer *Roest van Limburg*, beëdigd schoon, als hoofdredacteur van de *Arnhemsche Courant*, door Z. M. benoemd is tot secretaris bij het Nederlandsche gezantschap te Weenen, »

— Zaturdag laatstleden, is in de ijzergieterij van de heeren *Enthoven en Comp.* te 's Hage de tweede ijzeren leeuw, ten dienste van de stad Dordrecht, gegoten. Vele aanzienlijke personen, waaronder de Edel Achtbare heer Staatsraad Burgemeester der residentie, vergezeld van de heeren Wethouders *van de Wijnpersse* en *van Maanen*, woonden de gieting van dit kolossale voorwerp bij, dat, even als de eerste leeuw, uit één stuk gegoten is. De heer *G. N. Its*, stads architect te Dordrecht, was mede, als daartoe door de stedelijke regering aldaar gecommitteerd, tegenwoordig. Alle aanwezigen gaven de meest ondubbelzinnige blijken van goedkeuring zoo wel over het talent van den beeldhouwer, den heer *van der Steen*, te Dordrecht, als over de uitgebreide fabrijkmatige inrigtingen, waardoor eene zoo groote ijzermassa gemakkelijk en doelmatig kan worden verwerkt.

— Het genootschap voor Landbouw en Kruidkunde, in September des vorigen jaars te Utrecht opgerigt, is onlangs van gouvernementswege als genootschap erkend, terwijl Z. M. Hoogstdeszelfs bescherming aan hetzelve wel heeft willen toezeggen. De eerste tentoonstelling van voortbrengselen van land- en tuinbouw en van alles, wat daarmede in verband staat, zal plaats hebben op den 28 Maart tot en met den 2 April; terwijl eene tweede is bepaald op den 18 tot en met den 23 Julij.

— Den 8 is te Nymegen, wegens het veelvuldige drijfijs, de Gierbrug weggenomen. Gisteren was de Maas voor Rotterdam vol drijfijs, en heeft het ijs zich in den Noord, bij Dordrecht, vastgezet, doch op de rivier voor die stad bleef het nog drijvende. In den nacht van Zondag op Maandag bevond zich achter het eiland van Dordrecht eene menigte drijfijs, waardoor de overkomst van den post zeer bemoeijelijkt werd. Ook de Lek, Maas en Rijn waren, volgens de jongste berigten, vol drijfijs.

— Te Londen is eene soort van kunst-ijs ten behoeve der schaatsenrijders uitgevonden. De uitvinder rigt te Londen een gebouw op, bestemd voor eene vereeniging van schaatsenrijders, en prins *Albert* heeft reeds in zijne bescherming genomen eene inrigting, door middel waarvan hij, het gansche jaar door, zijnen lust tot schaatsrijden botvieren kan. Het gebouw, in welks midden zich een kunstmatig digtgevroren meer zal bevinden, zal een gezigt van de Alpen met onderscheidene bergen en afgronden voorstellen. In het midden bevindt zich het bevroren meer, hetwelk 200 voeten breed en 250 voeten lang is.

— Het onlangs voorgevallen ongeluk op den grooten Westerschen spoorweg, waarbij van 20 reizigers 8 het leven verloren hebben en 17 gekwetst werden, heeft te Londen diepen indruk gemaakt. Het ongeluk werd daardoor veroorzaakt, dat op eene plaats, waar de weg door eene hoogte was gegraven, eene zekere massa aarde over de sporen was gestort en alzoo de passage had gestremd. De jury heeft den dood der ongelukkige reizigers aan toeval geweten, doch op de machine eene boete van 1000 p. st. gelegd, en tevens verklaard, dat de spoorwegmaatschappij ten hoogste daarom was te laken, dat zij de wagens der passagiers te nabij aan de machine had doen plaatsen, en niet de vereischte waakzaamheid was in acht genomen.

Zie hier het in ons vorig nommer vermeld besluit nopens het lager onderwijs:

Wij WILLEM, enz.

Gelet op de bij Ons ingekomen adressen, houdende bezwaren betrekkelijk het lager onderwijs, en willende daarin te gemoet komen, voor zoo veel zulks behoudens de bestaande wettelijke bepalingen kan geschieden, alsmede allen mogelijken waarborg daarstellen tegen elke met den geest der wet strijdige toepassing, en bepaaldelijk tegen iedere krenking der verschillende gevoelens, waarvan de vrijheid bij de Grondwet is verzekerd;

Gezien de rapporten van Onzen Directeur-Generaal voor de zaken van de Roomsch Katholijke Eeredienst, van den 1sten Augustus 1840, n°. 2/D 200, en van Onzen Minister van Binnenlandsche zaken van den 20sten November 1840, n°. 530;

In overweging genomen hebbende het rapport van den 19den Januarij 1841, aan Ons uitgebragt door de bij Ons besluit van den 12den November 1840, n°. 15, benoemde Commissie tot onderzoek van de voormelde bezwaren, alsmede de daarbij aan Ons gedane voorstellen;

Gelet op de nadere rapporten van Onzen Minister van Binnenlandsche zaken, van den 16den Maart en 13 Augustus 1841 n°. 157, en litt. A/B, alsmede dat van 30 December 1841, n°. 617;

Willende gelijktijdig het misbruik te keer gaan hetwelk Ons is gebleken, in meer dan één geval, met betrekking tot het huisonderwijs te zijn ontstaan uit eene onjuiste opvatting van art. 4 van het Reglement litt. A, behoorende bij de wet van 3 April 1806;

Gezien de daaromtrent door Onzen Minister van Binnenlandsche zaken uitgebragte rapporten van 17 November 1838, n°. 143, en 8 Mei 1839, n°. 153;

Den Raad van State gehoord,

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. De bemoeijenissen, bij Koninklijk besluit van 13 Maart 1821, n°. 85, en bij art. 2 van het Koninklijk besluit van 27 Mei 1830 (*Staatsblad* n°. 9), opgedragen aan de Gouverneurs, worden overgedragen op de Gedeputeerde Staten der respective provincien, met dien verstande echter, dat het aan de Gedeputeerde Staten (ook in verband met het bepaalde bij art. 5 der wet van 3 April 1806) zal vrijstaan, een lid uit hun midden te benoemen, ter waarneming van het voorzitterschap der Provinciale Commissie van onderwijs.

Art. 2. Tot handhaving der gelijkheid van allen voor de wet, en ter voorkoming dat niet aan het lager onderwijs eenige uitsluitende of eenzijdige rigting worde gegeven, zal voortaan bij het doen van voordragten ter vervulling der openvallende Schoolopzieners-plaatsen, overeenkomstig art. 10 der wet voor het lager schoolwezen en onderwijs, van 3 April 1806, in het oog moeten worden gehouden, dat de zamenstelling der Provinciale Commissien van onderwijs, wat aangaat de verschillende Godsdienstige gezindten van hare leden, zooveel mogelijk in evenredigheid kome met de onderlinge Godsdienstige verhouding van de bevolking in iedere provincie.

Onze Minister van Binnenlandsche zaken zal onverwijld onderzoeken in hoeverre er, het zij behoefte, het zij aanleiding bestaat, om door splitsing der schooldistricten de daarstelling dier evenredigheid te bespoedigen; hij zal Ons vervolgens deswege verslag doen, en zoodanige maatregelen voorstellen, als waartoe dat onderzoek aanleiding zal hebben gegeven.

Wij behouden ons voor, in afwachting dat de bedoelde evenredigheid zal zijn daargesteld, ter tijdelijke tegemoetkoming bij de provinciale commissien van onderwijs te benoemen honoraire leden, welke aan de algemeene vergaderingen dier commissien deel zullen nemen, over de aldaar voorkomende zaken mede zullen raadplegen, eene concluderende stem zullen hebben, en, ofschoon niet tredende in de gewone functien der schoolopzieners, zoo als dezelven aan dezen bij hunne instructie zijn voorgeschreven, echter het regt zullen bezitten om alle de lagere scholen in de provincie te bezoeken en omtrent die scholen in de vergaderingen voorstellen te doen.

Wanneer ons, uit een daaromtrent door onzen Minister van Binnenlandsche Zaken uit te brengen rapport, zal zijn gebleken, dat er redenen bestaan, om, in eene of meerdere provincien, zoodanige honoraire leden te benoemen, zal de benoeming door ons geschieden.

Art. 3. De benoeming van schoolopzieners zal voortaan slechts geschieden voor een tijdvak van zes jaren, zullende de aftredende schoolopzieners echter telken reize weder benoembaar zijn.

Art. 4. Bij wijziging in zoo verre van artikel 9 van het reglement A, behoorende bij de wet van 3 April 1806, zal de schoolopziener van elk district niet slechts bevoegd, maar ook verpligt wezen, om overigens op den voet van gemeld art. 9, in iedere bij hetzelve bedoelde kleinere stad of gemeente van zijn district, eene plaatselijk toevoorzigt daar te stellen, bestaande uit eenige leden, te kiezen zoo veel mogelijk, met inachtneming van de godsdienstige verhouding der bevolking van de betrokken kleine stad of gemeente.

Art. 5. Naar gelang er vacatures zullen ontstaan in de plaatselijke schoolcommissien, vermeld in art. 10 van het reglement A, behoorende bij de wet van 3 April 1806, zal de vervulling mede moeten geschieden, zoo veel mogelijk, met inachtneming der godsdienstige verhouding van de bevolking der betrokken stad.

Bij uitbreiding van gemeld art. 10, zal ook zonder inachtneming van het getal of van de soort der reeds bestaande scholen, in iedere stad of gemeente waarvan de bevolking 8000 zielen of daar boven bedraagt, eene plaatselijke schoolcommissie kunnen worden daargesteld, op den voet in gemeld artikel omschreven.

Art. 6. Bij uitbreiding in zooverre van artikel 1 van het koninklijk besluit van 27 mei 1830 (Staatsblad n°. 9), zal, wanneer iemand zich, hetzij aan een gemeentebestuur mogt hebben geadresseerd tot verkrijging van vergunning tot oprigting eener lagere school en dat verzoek niet mogt zijn ingewilligd, de adressant zich kunnen wenden tot de Gedeputeerde Staten der provincie, welke alsdan, na het betrokken bestuur te hebben gehoord, naar bevind van zaken, de weigering zal kunnen inwilligen.

Art. 7. Bij het vervullen van schoolonderwijzers-plaatsen, in steden en gemeenten waar slechts ééne lagere school bestaat, zal, na gehouden vergelijkend examen, bij nagenoeg gelijke bekwaamheid en verdere geschiktheid der candidaten, billijk acht worden geslagen op hunne godsdienstige gezindte en op die van de meerderheid der ingezetenen.

In zoodanige steden en gemeenten, waar meerdere lagere scholen zijn, zal mede, in geval van ontstane vacature, zoo veel mogelijk, worden gezorgd, dat, bij nagenoeg gelijke bekwaamheid en verdere geschiktheid der candidaten, de billijke verhouding tusschen het getal schoolonderwijzers en onderwijzeressen der verschillende godsdienstige gezindten en de onderlinge verhouding der bevolking te dien opzigte worde behouden of hersteld.

Art. 8. Door onzen Minister van Binnenlandsche Zaken zullen, na gehouden overleg, voor zoo veel noodig, met de Departementen van Eeredienst, aan ons maatregelen worden voorgedragen tot het doen ophouden (voor zooveel zulks behoudens alle verkregene regten kan geschieden) van de verpligte vereeniging, waar die nog bestaat, der onderwijzersbetrekking met kerkelijke bedieningen.

Art. 9. Bij wijziging in zoo verre van art. 23 van het reglement A, behoorende tot de wet van den 3 april 1806, zullen alle de in § 1 van art. 3 van gemeld reglement bedoelde bijzondere Scholen der 1ste klasse, die, bij uitsluiting, behooren tot eenig godshuis, van welke gezindte ook, behalve door kinderen tot zoodanig gesticht behoorende, ook kunnen bezocht worden door kinderen, wier ouders door het diakonie- of armbestuur dier gezindt worden gealimenteerd.

Art. 10. De schoolonderwijzers bij de openbare lagere scholen en bij de bijzondere lagere scholen van de 2de klasse zijn gehouden, om aan de geestelijken der onderscheiden godsdienstige gezindheden in hunne stad of gemeente, op derzelver te dien einde te doene schriftelijke aanvrage, opgave te doen van alle boeken, gezangen en schriften, waarvan zij onderwijzers bij het onderrigt in hunne scholen gebruik maken.

Wanneer een geestelijke eenige bedenking tegen het gebruik van eenig zoodanig boek enz. mogt hebben, en de onderwijzer zou vermeenen zich naar die, aan hem schriftelijk mede te deelen, bedenking niet te moeten schikken, zal de geestelijke zich te dien opzigte kunnen adresseren bij den schoolopziener (of bij de plaatselijke schoolcommissie), onder welke de school ressorteert.

Zoo deze de bedenking gegrond vindt, zal hij (of de plaatselijke schoolcommissie) het verder gebruik van het beklaagde aanstonds doen schorsen en vervolgens (de plaatselijke schoolcommissie door tusschenkomst van den schoolopziener die in de commissie zitting heeft) de gansche toedragt der zaak aan de provinciale commissie van onderwijs in hare eerste vergadering doen kennen.

Indien de provinciale commissie, even als de betrokken schoolopziener (of de plaatselijke schoolcommissie), de bedenking gegrond vindt, zal zij het gebruik van het beklaagde in al de scholen harer provincie verbieden.

Indien de provinciale commissie zich met het oordeel van den schoolopziener (of van de plaatselijke schoolcommissie) niet kan vereenigen, en alzoo de bedenking door den geestelijke gemaakt voor 's lands niet gegrond acht, zal zij de bedenking aan de kerkelijke overheid van den betrokken geestelijke voorstellen, met uitnoodiging om te verklaren of en in hoeverre die bedenking in hare godsdienst of hare beginselen grond heeft.

De provinciale commissie van onderwijs zal, alzoo nader ingelicht, naar bevind van zaken, het gebruik van het beklaagde op al de voormelde lagere scholen in hare provincie verbieden of toelaten.

Indien de schoolopziener (of de plaatselijke schoolcommissie), aan welke eenige bedenking door eenen geestelijke wordt ingeleverd, dezelve niet gegrond acht, zal hij (of de plaatselijke schoolcommissie) zich bij de kerkelijke overheid van dien geestelijke vervoegen, ten einde eene verklaring te vragen als boven is omschreven. Achtervolgens de verklaring zal de schoolopziener (of de plaatselijke schoolcommissie) het gebruik schorsen of toelaten.

Ingeval van schorsing, zal de schoolopziener (of de plaatselijke schoolcommissie door tusschenkomst van den schoolopziener) van deze, gelijk van de gansche toedragt der zaak, met overlegging der stukken in voege voorschreven, in de eerstkomende vergadering kennis geven aan de provinciale commissie van onderwijs, die alsdan, na gehouden deliberatie, naar bevind van zake, het beklaagde zal verbieden of toelaten; zullende echter bij de gezegde deliberatien in het oog moeten worden gehouden, de noodzakelijkheid om te zorgen dat er voor de verschillende vakken van het onderwijs alleszins doelmatige boeken ten gebruike der lagere scholen voorhanden blijven.

Ingeval het geheele boek, enz. niet mogt zijn afgekeurd, zal evenwel, voor zooveel eenig lid de op bijzondere plaatsen gemaakte bedenkingen gegrond mogt vinden, daarop bepaaldelijk acht worden geslagen, te dien effecte dat dit boek, enz. niet gebruikt zal mogen worden, dan na dat de daarin voorkomende plaatsen, waarop aanmerkingen zijn gevallen, onleesbaar zullen zijn gemaakt, en (wanneer de zamenhang van den tekst zulks mogt vorderen) zullen zijn vervangen, door hetgeen, onder toestemming van alle de leden, door de Provinciale Commissie, te dien einde, woordelijk aan de onderwijzers zal zijn opgegeven, en zullen in zoodanige gevallen, de leden, door de Provinciale Commissie, te dien einde, woordelijk aan de onderwijzers zal zijn opgegeven, en zullen in zoodanige gevallen, de leden, die de gemaakte aanmerkingen op eenige plaats gegrond hebben geacht, gehouden zijn, een opstel te maken en aan de vergadering voor te stellen van hetgeen ter vervanging van dezelve plaats, zoude kunnen worden opgegeven.

De Schoolopzieners en de leden der Plaatselijke Schoolcommissien, aan welke laatste de besluiten der Provinciale Commissien te dezen opzigte zullen worden bekend gemaakt door den Schoolopziener, die zitting heeft in de Plaatselijke Schoolcommissie, zullen er met de

meeste zorg voor waken, dat de afgekeurde boeken, enz., van de bedoelde scholen worden geweerd, en dat van de boeken enz., waarvan eenige plaats of plaatsen zijn afgekeurd, geen ander gebruik worde gemaakt, dan overeenkomstig hetgeen de Provinciale Commissie daaromtrent zal hebben bepaald.

Al het vorenstaande is ook toepasselijk op de boeken enz., die men als prijzen aan de leerlingen zoude willen uitreiken.

Art. 11. Terwijl het aan de onderwijzers bij de lagere scholen en bij de Rijks kweekscholen voor onderwijzers ten strengste verboden blijft om in dezelve onderwijs te geven in het leerstellige van eenig kerkgenootschap, of eenige uitlegging te geven of uitdrukking te bezigen, waardoor aan eene of andere gezindheid aanstoot zou kunnen worden gegeven, zullen voortaan, ter bevordering van het geven van zoodanig leerstellig Godsdienstig onderwijs, door daartoe bevoegde personen afzonderlijk en uitsluitend aan de kinderen, tot de respective Kerkelijke genootschappen behoorende, dagelijks, te beginnen met het jaar 1842 de lokalen der Openbare scholen gedurende één uur beschikbaar gesteld moeten worden, en zal men de bepaling van het daartoe te bestemmen uur en van het gebruik daarvan beurtelings ten behoeve van iedere kerkelijke gezindte regelen, door tusschenkomst der Schoolopzieners of der leden van de Plaatselijke Schoolcommissie, onder welke de scholen respectivelijk ressorteren, na opzettelijk overleg met de geestelijken der verschillende Kerkelijke gezindheden in de stad of gemeente.

Art. 12. Bij wijziging in zoo verre van art. 4 van het reglement A, behoorende bij de wet van 3 april 1806, zullen de huisonderwijzerssen en de huisonderwijzeressen in hunne eigen huizen, of in de huizen van anderen, aan niet meer dan hoogstens vijf leerlingen te gelijkertijd onderrigt mogen geven in zoodanige gedeelten van het lager onderwijs, bij art. 1 van het voornoemde reglement omschreven, als waarvoor zij de algemeene en speciale toelating verkregen hebben, ten ware evenwel, dat zich in een huisgezin een grooter aantal kinderen, mits tot hetzelve behoorende, mogt bevinden.

Onze minister van binnenlandsche zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan de afschriften zullen worden medegedeeld aan het Departement voor de Hervormde en andere Eerediensten en aan dat voor de zaken van de Roomsch-Katholijke Eeredienst, tot informatie en narigt voor zoo veel ieder aangaat, als mede aan den Raad van State, en hetwelk in het Staatsblad zal worden geplaatst." enz,

---

WELDADIGE LOTERIJ ZONDER NIETEN.

De Ondergeteekenden, zich gedragende aan de Advertentie geplaatst in de *Bredasche Courant* van den 28. December ll., hebben de eer hunne geëerde Stadgenoten bij dezen te herinneren dat de inzending der voorwerpen, bestemd tot de verloting ten behoeve van de *Maatschappij tot leniging en opbeuring der behoeftigen door het verschaffen van Werk*, bepaald blijft op Zaturdag den 15. dezer, terwijl zij het overbodig achten om de Dames en Heeren op nieuw uit te noodigen om daartoe wel te willen bijdragen, daar toch het strenge jaargetijde en de thans vooral zoo hoogst nuttige werking der bedoelde Maatschappij, welke nu reeds aan 250 huisgezinnen werk verschaft en nog zoo gaarne meer en meer aan de veelvuldige aanvragen daartoe zoude voldoen, tot genoegzame aanbeveling bij Hun-Ed. zullen verstrekken.

De tentoonstelling der voorwerpen zal plaats hebben in een der zalen van het Stadhuis op Donderdag, Vrijdag en Zaturdag den 20, 21 en 22 dezer, des voormiddags van 10 tot des namiddags ten 3 uren, tot welke de *vrije toegang* aan een ieder zal worden verleend, zijnde de openbare verloting voorts bepaald op Dingsdag den 25. Januarij daaraanvolgende, zoo noodig ook de volgende dagen, telkens te beginnen des voormiddags ten 10 uren ten Stadhuize voormeld, als zijnde daartoe welwillend door het Edel Achtbaar Bestuur dezer Stad afgestaan.

De loterij is vastgesteld *zonder nieten* en de prijs van ieder lot bepaald op *f* 1,—, verkrijgbaar ten huize van de Ondergeteekenden en van de Leden van het Bestuur der bedoelde Maatschappij, zoomede aan de Groote Societeit bij de Wed. *Oers* en bij de Uitgevers dezer, terwijl dezelve mede in de zaal der tentoonstelling te bekomen zullen zijn.

De getrokken prijzen zullen dadelijk worden afgegeven, of althans binnen 2 maal 24 uren na de verloting behooren te worden afgehaald, terwijl dezelve anders als vervallen aan het fonds zullen worden beschouwd.

BREDA, 11. Januarij 1842.

PELS RIJCKEN, geb. Baronn. VAN HEECKEREN. SCHUURMAN, geb. VERSPELT. DE GREZ, geb. DE ROY. CREMERS, geb. DE GREZ.

*** Heden overleed alhier mijne dierbare Echtgenoot, SANDRINA MECHTELD KUYPER, in den ouderdom van bijna 80 jaren, en na eene ongesteldheid van slechts vijf dagen, — God schenke mij krachten om te berusten in zijnen ondoorgrondelijken wil.

BREDA, 7. Januarij 1842.

W. N. VERLEGH.

***Op den 9. Januarij 1842, overleed op den Huize *Hazard*, onder *'s Princenhage*, de Hoog Edel Gestrenge Heer JOHAN DAVID ESAIAS BODE, in leven gepensioneerd Luitenant-Generaal der Artillerie, Ridder der Militaire Willemsorde 3de klasse, Kommandeur der Dannebrogsorde en Ridder van het Legioen van Eer, in den ouderdom van bijna 70 jaren.

P. LA MOTTE,
Wed. D. E. BODE.

Eenige Kennisgeving.

GROOT INSTRUMENTAAL

CONCERT,

TE GEVEN DOOR DEN HEER

BELCKE,

Eerste Trombonist van de Koninklyke Hofkapel te Berlyn,

EN DOOR DEN HEER

BOTGORSCHEK,

Eerste Fluitist van de Koninklyke Hofkapel te 's Hage.

OP VRIJDAG DEN 14den JANUARIJ 1842,

In de Zaal van den Schouwburg.

PROGRAMMA.

1e AFDEELING.

1. Ouverture.
2. Concert voor de Trombone gecomponeerd en uitgevoerd door den Heer FR. BELCKE.
3. Adagio en Rondo voor de Fluit van Lindpaintner uitgevoerd door den Heer BOTGORSCHEK.
4. Romance, Rose wie bist du so liebreich und mild, van SPOHR voor de Trombone gearrangeerd en uitgevoerd door den Heer FR. BELCKE.

2e AFDEELING.

1. Ouverture.
2. Variatien voor de fluit van Walkiers en Drouet uitgevoerd door den Heer BOTGORSCHEK.
3. Variatien voor het chromatische tenoorhoorn uitgevoerd door den Heer Fr. BELCKE.
4. Fantasie pastorale voor de fluit van C. G. BELCKE uitgevoerd door den Heer BOTGORSCHEK.
5. Ballade voor het chromatische tenoorhoorn en fluit, van C. M. VON WEBER.

Aanvang ten half zeven ure.
Entrée voor een Heer *f* 1,—,
» » eene Dame 75 Cents.

De Entrée-Kaartjes zijn verkrijgbaar aan het Lokaal van den Schouwburg en bij de Uitgevers dezes.

DOMEIN-GOEDEREN

VAN

Z. K. H. Prins FREDERIK der *Nederlanden.*

RENTAMBT te *KLUNDERT.*

De RENTMEESTER der Domein-Goederen van Z. K. H. Prins FREDERIK der *Nederlanden*, te *Klundert*, zal, als daartoe geautoriseerd, ten overstaan van den Notaris C. W. MARIS, op den 21 Januarij 1842 en volgende dag, des voormiddags te 9 ure, ten Stadhuize van de *Klundert* verkoopen:

311 OLMEN- en 331 ESSEN extra zware en hoog opgaande BOOMEN, bijzonder geschikt tot WERKHOUT, benevens eene aanzienlijke partij WILGEN en CANADASCHE POPULIEREN BOOMEN en HAKHOUT, staande alles onder de *Klundert*, kunnende de Boomen zeer gemakkelijk en onkostbaar te water worden vervoerd.

Nadere informatien zijn te bekomen ten kantore van den Rentmeester voornoemd, en bij den Opzigter WILLEM LIPS te *Klundert*.

KLUNDERT den 31 December 1841.

De Rentmeester voornoemd,
L. H. RIJSTERBORGH.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.